

Matej Lovrić

On.

© 2023 by SALESIANA d.o.o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut
Urednik: Matija Janeš
Lektura: Ana-Maria Matošević
Grafičko oblikovanje: Hrvoje Orlović
Tisak: Kerschoffset d.o.o., Zagreb
ISBN 978-953-205-258-9

Matej Lovrić

On.

sal.
esi
ana

Zagreb, 2023.

PREDGOVOR

Pred nama je knjiga jednostavna naslova *On*. I to je dovoljno tajanstveno i uzvišeno da nas zainteresira, da poželimo saznati tko je On. Biti uz njega. Naslov je jednostavno kažiprst uperen u njega. Putokaz. Nešto slično uzviku Ivana Krstitelja: »Evo onoga koji oduzima grijeha svijeta...«. I tako lice onoga koji je sveprisutan postaje sve bliže, sve jasnije. I njegove ruke postaju stvarne i snažne i lome verige naših života, skidaju jarmove u koje nas je upregnuo Neprijatelj, svijet i naše grješno srce.

Pred nama se otkriva On – onaj koji jest, onaj koji je za sebe rekao: »Zaista, zaista, kažem vam: prije negoli Abraham posta, Ja jesam!« (Iv 8, 58). Pred nama je On, skriven; skriveni koji se otkriva. Otkriva se jednostavno, nenadano. Sve je njegovo. I zato može doći u policijskom automobilu, može doći iz jednostavna zazivanja našeg imena, može doći i dolazi u osobama s mentalnim teškoćama, iz obične igre skrivača, iz gledanja Sunca s prijateljem iz Arke, može sjediti na klupi između nas i prostitutke i zapodjenuti razgovor o nadi. On, donositelj nade, On koji je šećer svim gorčinama našeg života, On koji se pretvara u krpu koja briše svu prljavštinu našeg života, On koji se pretvara u krojača koji počinje mjeriti mjerom ljubavi naše tijelo kako bi nam sašio haljinu spasenja na križu; On kao krojač koji na šivaćem stroju križa kroji platno i šije novu haljinu spasenja otkriva se pred našim očima. Otkriva se kao Spasitelj.

Što znači spasiti? Spasiti znači ljubiti. A ljubiti znači uvjeriti nekoga da ga ne osuđuješ. On je sam rekao: »Ja nisam došao suditi svijetu, nego svijet spasiti« (Iv 12, 47). On to potvrđuje u svim događajima opisanima na ovim stranicama – On je Milo-

srđe, On je Sudac s povezom milosrđa preko svojih očiju, sudac koji na vagu nasuprot svim našim grijesima koje mu priznajemo stavlja uteg krvi, uteg svog tijela rascvalog, prezrelog, smrvljenog batinama, tijela iz kojeg curi krv što oslobađa od osude. A početak priznanja grijeha jest vapaj. Autor ove knjige neprestano vapi onome koji oduzima grijeh svijeta i tako iz strašnih situacija izmiče osudi i biva prenesen u divno kraljevstvo svjetlosti u kojemu ima oprostjenje grijeha i otkupljenje.

Spasiti znači ljubiti. A ljubiti znači osloboditi čovjeka stida i srama. Stid je bijeg od drugih i strah da nas ne rane. Nepovjerenje. Poraz. Nemoć da popravimo ono što smo učinili svome licu i licu bližnjega. Posjekotine. Pljuske. Pljuvačke. U nama, u našim srcima rade strojevi koji uništavaju naše i tuđe dostojanstvo. I tko će zaustaviti te strojeve, zaustaviti zupčanike, iščupati kablove iz utičnica grijeha i rana i u konačnici utišati i rastaviti te strojeve u nama?

I događaji opisani na ovim stranicama ponovno postaju ispruženi kažiprst i pokazuju u njega. On. On je taj koji prekriva sramotu autora ovih stranica i sramotu svih onih koji su opisani na ovim stranicama. On koji nam sam daje obećanje:

Ne boj se, ne ćeš se postidjeti;
ne srami se, ne ćeš se crvenjeti.
Zaboravit ćeš sramotu svoje mladosti
i više se ne ćeš spominjati rugla udovištva svoga.
Jer suprug ti je tvoj Stvoritelj,
ime mu je Jahve nad vojskama;
tvoj je otkupitelj Svetac Izraelov,
Bog zemlje svekolike on se zove.
(Iz, 54, 4-5)

On je Ljubav,
On je Dobrota,
On je Prijatelj,
On je Spasitelj,
On je prekrivač sramote,
On je Svjetlo,
On je Jaganjac bez mane,
On je Otac,
On je Sin,
On je Duh Sveti,
On je moj Bog i sve moje.

On se susreće na stranicama ove knjige kako bi nam se reklo: odbaci sada ovu knjigu jer On želi da svatko od nas napiše svoju knjigu susreta s njime, da hoda s njime i ljubi s njime. Da ne sudi i ne bude osuđen, da bude obučen u haljinu spasenja i da drugima s Kristom šije haljine koje će prekriti svu sramotu.

Završit ću pjesmom o njemu.

Srdele i crno vino

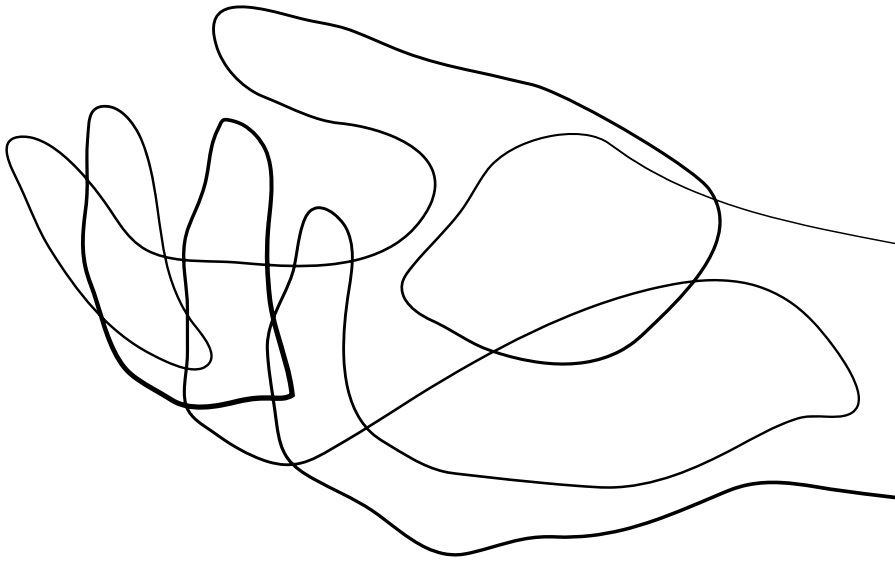
Srdele i crno vino
Kruh točan u ulju
Krist nas promatra
Vidim ga u sjeni na zidu iza mene stoji
U tanjuru njegovo lice gledamo
U kaplji znoja što klizi niz tvoj vrat
Vidim odbljesak Getsemanija.

Krist pjeva na radiju
Čujem ga u glasu pjevača
Obukao se u konobara
I donosi nam još
Kruha
Ribe
Vina.

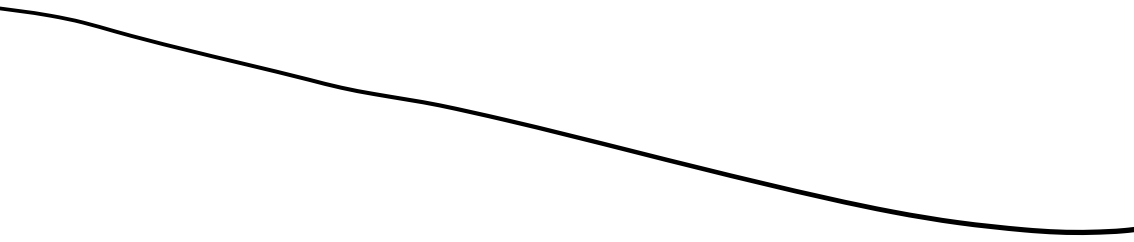
Sram me je
Stidim se epizoda iz svog života
Prljavnosti i potrganih oluka iz kojih je iscurila bistra voda.

I evo ga
Dolazi u liku čistača
Da sve očisti i opere za nama.

Stjepan Arnuš

Prosjak

1. U ONOJ SVJETLOSTI BIO JE ON (Iv 8, 12)

U našim životima postoje trenutci kojih se sramimo,
možda više od nekih drugih.

U mom životu
to su oni u kojima sam se gubio konzumirajući razne vrste droge.

Kada kažem da se sramim,
uvijek mislim na osobe koje su se tada nalazile u mojoj blizini.
Posebice moj mlađi brat.
Svoj prvi susret s drogom zapravo sam i imao 'zbog njega'.

Jedne subotnje večeri
krenuo sam u večernji izlazak s društvom.
Bila je to moja prva godina fakulteta.
U onoj gužvi netko mi je rekao da su napali mog mlađeg brata.

To su učinila tri puno starija mladića, bez ikakva razloga.

Kada sam to čuo,
u mom srcu 'javio' se čovjek za kojeg nisam znao da uopće postoji.

Imao sam samo jednu jedinu želju –
osvetiti se.
Te iste večeri.

.
.

Bili su stariji od mene pune tri godine i viši nekoliko desetaka centimetara.

Nisam se bojao.

Počeo sam ih tući toliko krvoločno da su na moje iznenađenje počeli bježati.

U sebi sam osjetio 'zvijer' koje sam se i sam uplašio.

Osjetio sam zvijer koja me povela u nerazumno nasilje.

Osjetio sam zvijer koja me vodila u mnoga druga kasnije.

Pola sata potom krenuo sam svojoj kući.
Dok sam hodao,
u daljini sam ugledao trojicu mladića koje sam 'susreo' te iste večeri.

Bili su drukčiji.
Potpuno drukčiji.
Nikada u životu, ni prije ni poslije,
nisam susreo ljude ispunjene tolikom mržnjom, bijesom i
potpunim ludilom.
Imali su samo jednu želju –
ubiti me.
Sjekirama.

Kada su me okružili, osjetio sam nemoć.
Postao sam siguran da će me netko raskomadati.
I da ću te noći biti ubijen.

Iako On nije bio prisutan u mom životu,
sjećam se kako sam u toj nemoći u sebi potihom rekao:
– *Isuse, spasi me...*

Jedan od njih odlučio je prvi zamahnuti sjekirom.
Ukopan, zatvorio sam svoje oči
čekajući prvi udarac.
Iznenada, sve nas je preplavila svjetlost.
Bilo je jako.
I bilo je snažno.

Baš tada
pored nas je prošao kombi u kojem se vozilo nekoliko policajaca.
Bili su šokirani prizorom koji su ugledali.

.
. .
Tu noć proveo sam u zatvoru.

Proveo sam ju u istoj zatvorskoj ćeliji s ta tri mladića.

Bili su na teškim opojnim sredstvima.

Jedan od njih tada mi je rekao:

*– Rođo, večeras nismo uspjeli, ali izaći ćemo mi odavde i ubit
ćemo te sigurno.*

Tada to nisam znao,

ali jedan od njih bio je dečko moje rođakinje.

Gledao sam ih kako sjede sučelice meni izobličena lica i
odjednom sam osjetio potrebu započeti moliti.

Osjećao sam zahvalnost što sam ostao živ.

Ali više od svega

osjećao sam sram.

Ta zatvorska noć bila je još jedan promašaj mog života.

Jedan od najvećih.

Promašaj koji sam u sebi nakon te večeri još dugo nosio.

Ta noć potakla me je da se još više povučem u sebe.

Da se povučem u čovjeka koji je izgubio nadu da u njemu
postoji dobro.

Bilo kakvo dobro.

Mjesecima poslije silno sam želio izaći iz njega.

Ali nisam znao kako.

Potaknut duhovima prisutnima u svom srcu, počeo sam to
činiti onako kako sam najmanje želio –

konzumiranjem droge i nasiljem.

I ubrzo ne više onda kada sam ja to želio.

Živio sam život nerazumne životinje. Srozan u potpunosti.

Vapio sam da me netko čuje,
ali glas potpunog beznađa sve je u meni nadglasao.

.
. .

Godinama poslije
osjetio sam potrebu moliti za te mladiće.
Osjetio sam potrebu blagoslivljati ih, gdje god bili.

Godinama poslije
molio sam Isusa da dođe u tu moju ranu.
U sram u kojem sam se jedne subotnje večeri
izgubio potpuno.

Godinama poslije,
dok sam mislio na tu ranu, primio sam poruku od sestrične s
mamine strane.
Zamolila me je da joj pomognem odnijeti pelene i potrepštine
za djecu u jedan pavlinski samostan.
Nisam bio raspoložen,
ali nekako sam pristao ići.
Kada sam obavio svoje, stao sam sa strane.
Isključio sam se iz razgovora koji je vodila sa svećenikom koji
nas je dočekao.
Cijelo to jutro proveo sam u onoj 'zatvorskoj noći'.
Cijelo to jutro proveo sam 'okružen sjekirama' i godinama
lutanja potom.
Tada me onaj svećenik pogledao u oči i zastao na tren.
Iako tada nisam znao za njega,
bio je to pater Marko Glogović.

Rekao mi je:
– *Dođi.*

Visoko sa zida skinuo je križ.
Podigao ga je iznad mene i rekao.

*– Rođo, hvala ti što si jutros došao ovamo.
Ovaj križ je za tebe (bio je težak i visok jedan metar). Star je sto
dvadeset godina. Neka te podsjeća koliko si ljubljen i da se ne
sramiš svoga života. Evo, da budeš križonoša.
Ne boj se toga. Križ je najveći dar.*

Danas, toliko godina poslije,
ne znam kako sam se ondje uopće našao.
Ne znam zašto mi se tog dana pater Marko uopće obratio.
Ne znam što je znao o mom životu.
Ne znam je li to rekao 'onako'. Ili vođen Duhom.
Ne znam.
Njemu to nije bitno.
Ali ja sam u jedno siguran.

Taj susret u Sveticama bio je trenutak mog istinskog ozdravljenja.
Bio je to trenutak u kojem me obasjalo svjetlo križa.
Svjetlo koje je bilo jako.
I koje je bilo snažno.
Baš kao i one noći.
U onoj svjetlosti bio je On.
U onoj svjetlosti u kojoj sam promašio baš sve bio je On.
On koji me je obasjao.
On koji je tada započeo mijenjati moj život.
Onda kada sam se ja prestao nadati.
On koji me je oslobodio osvete, mržnje, nasilja, droge, bluda,
alkohola, psovke i bogopsovke, lijenosti, neumjerenosti,
bezosjećajnosti, laganja, krađe, zavisti, ljubomore, varanja u
malom, škrtosti, duha samoubojstva i osjećaja manje vrijednosti...
Duha promašenog života.

On koji me je izvukao iz pakla grijeha.
Oslobodio 'sjekira' koje su me htjele i koje me još uvijek
žele raskomadati.
'Sjekira' koje vise nad glavom čovjeka.
Svskog čovjeka.
Imajući na umu samo jedno –
ubiti ga.

.
.
On koji mi je godinama poslije providio susret s jednim od
ona tri mladića.

Onim koji me je prvi želio ubiti.

Da ga zagrlim. I da od njega zatražim oprost.

Da ga zagrlim. I da ja oprostim njemu.

.
.
U onoj svjetlosti bio je On.

Bio je to Isus koji je došao i nad moju glavu stavio nešto drugo.

Drvo svoga križa.

Bio je to Isus koji je došao u svjetlosti jednog policijskog kombija.

Bio je to Isus koji je došao na samo dno

proslaviti se u životu jedna izgubljena mladića.

Bio je to Isus koji je došao i odlučio se proslaviti u životu 'rođe'
koji nije imao više nikakve šanse za život.

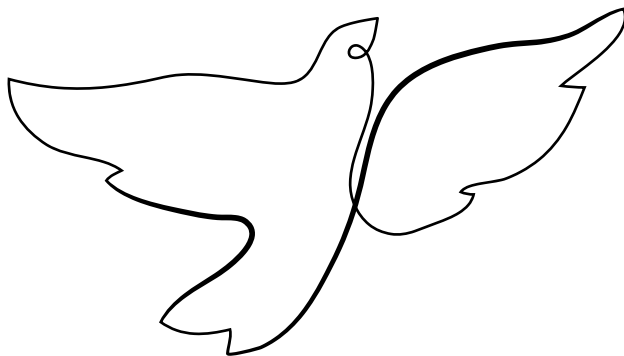
Do tada

možda i neke.

Ali te subotnje večeri

– nikakve.

Baš nikakve. +

2. MATEJ MU JE IME! (Mk 1, 11)

Kada na nekoliko dana dođem u posjet svojim roditeljima u rodni grad,
gotovo uvijek naiđem na nekoga tko me pozdravi s:
– *Bok, Šljiva.*

Koliko ljudi ne zna moje ime.

Koliko me je ljudi zapamtilo samo po mojim sramotama.
Koliko me je ljudi zapamtilo po nadimku koji nosim tolike godine.
Nadimku koji sam dobio po alkoholnom piću.

Boci alkohola u kojoj sam tražio bijeg od sebe.
Boci alkohola koju sam imao potrebu unijeti u sebe.
Svakim danom
sve više i više.

Samo da me netko primijeti.
Samo da u nečemu budem poseban.

Za vrijeme jednog mog pijanstva preda mnom se pojavio moj mlađi brat.
Pogledao me je u oči i rekao mi:
– *Matej,*
ja se tebe sramim.

Iako sam bio potpuno izgubljen,
sjećam se kako sam te večeri sjeo u lokvu vode na putu prema doma i zaplakao.
Plakao sam cijelu noć.
Kiša nije prestajala,
a ja sam do svoje kuće hodao nekoliko sati, potpuno mokar.

.
. .

Od tada je prošlo gotovo deset godina.
Prije nekoliko dana,
za vrijeme proljetne kiše,
hodao sam ulicom i začuo taj nadimak još jedanput.

Uzvratio sam pozdrav i gazeći po lokvama na stazi kojima sam
jednom prolazio,
počeo osjećati zahvalnost.

Zahvalnost što se više nemam potrebu pravdati pred drugima.
Zahvalnost što nemam potrebu drugome reći:
Pa zar ne vidiš da sam se promijenio?
Zar ne vidiš da sam postao drugi čovjek?
Zar ne znaš da se zovem Matej?

Zahvalnost što više nemam potrebu govoriti o sebi.

Nego o Onome tko me poznaje po imenu.
Onome tko mi je to ime darovao.
Onome tko mi je vratio dostojanstvo.

Onda kada me je jedini 'primijetio'.
Onda kada se pojavio u srcu moga brata preda mnom i rekao
mi one riječi.
Onda kada me one nisu uništile.

Danas mi se čini da sam ih čuo drugačije.
Imam osjećaj da me se tada nije sramio,
nego mi rekao:

– *Matej,*
ja tebe ljubim. Do kraja te ljubim.

Tolike godine sramio sam se susreta s drugima.
Te večeri, hodajući onom stazom, prihvaćen i ljubljen,
kao da je moj sram počeo odstupati.
Te večeri, hodajući onom stazom, prihvaćen i ljubljen,
kao da sam počeo otkrivati stazu svoga života.

Ići i hodati po kiši. Ono što mnogi ne žele.
Ići drugom čovjeku.

Tamo gdje je nasilje.
Tamo gdje ima puno smeća i gdje vlada nered.
Tamo u sklepane barake romskog naselja.
Tamo u napušteni kiosk u kojem sam susreo oca koji loži
vatru da ugrije svojih petero djece.
Tamo u bolničku sobu u kojoj sam gledao kako po jedno dijete
umire svaki dan.

Tamo u Arku. Tamo u malenost. Običnost. I jednostavnost.
Tamo u sobu u kojoj osoba s mentalnim teškoćama ispušta
grozne krikove.
Tamo u onaj auto u kojem te je fizički napala.

Tamo u onu kolibu u kojoj je prijateljica izgorjela u svojim
invalidskim kolicima.
Tamo onom prijatelju kojemu su u logoru rebra izašla kroz
trbuh.
Tamo u onaj stančić u kojem je ostao potpuno sam.
Tamo gdje je tumor pojeo pola tijela.
Tamo gdje se obitelj raspala potpuno.
Tamo gdje je ovisnost postala Golijat.

.

Ja sam tamo ozdravio potpuno.
Ja sam tamo povjerovao da je Bog živ.

Trebao mi je Bog koji se ne pravi važan.
Mojoj duši bio je potreban maleni Bog.

Onaj koji se rodio kao dijete.
Onaj koji ne govori mnogo.
Onaj kojemu je dovoljna mala 'drvena pračka'.
I jedan 'običan kamen'.
Onaj kojemu je dovoljna samo jedna riječ –

Umukni!
Ustani!
Hodaj!
Idi!
Ozdravi!

.

.

.

I ona Njemu najvažnija.

Ona u kojoj me se ne srami.
Ona u kojoj me je zavolio do kraja.
U mom imenu –

Matej. +

SADRŽAJ

PREDGOVOR 5

PROSJAK 11

1. U ONOJ SVJETLOSTI BIO JE ON **12**
2. MATEJ MU JE IME! **18**
3. BLAGO ČISTIMA SRCEM **22**
4. MOLITVA JEDNE MAJKE **7**
5. VODOPAD ZAHVALNOSTI **31**
6. BACI SVOJ PLAŠT **36**
7. A OTAC GA UGLEDA IZDALEKA **41**
8. GLEDAJ SAMO U SVETO **44**
9. OKRENUTI DRUGI OBRAZ **47**
10. PRIJATELJ KOJI MI JE PRISKOČIO U POMOĆ **49**
11. IMATI DRUGAČIJI POGLED **52**
12. ČOVJEK TIŠINE **58**
13. BRDO PREOBRAŽENJA **62**
14. KOME BIH JA POVJERIO SVOJE DIJETE? **64**
15. BITI JEDNOSTAVAN I POSTATI MALEN **66**
16. JEDNO MALO HODOČAŠĆE **70**
17. HVALA TI! **74**

SKRIVAČ 81

18. MOJA KUMA MARIJA **82**
19. IDI I OD OVOG TRENUTKA ČINI SAMO DOBRO **87**
20. »MOJ MALI BRAT« **91**

21. SRELI SMO SE PONOVRNO **95**
22. HEROJ MU JE IME **99**
23. SKROMNI BOG I NJEGOVE CIPELE IZ SNOVA **101**
24. U TAMNICI BIJAH I DOĐOSTE K MENI **106**
25. GOSPODINE, A ŠTO TI ŽELIŠ? **110**
26. HOSANA, SPASI ME! **114**
27. SUSREO SAM GA NA BOŽIĆ **119**
28. BLAGO U DŽEPU JEDNOG SIROMAHA **123**
29. NAJLJEPŠI CVIJET U VRTU **126**
30. ĀE SI, MALI ČOVJEČE **130**
31. NJEGOV POGLED BIO JE DRUGAČIJI **133**
32. ZAVOLIO SAM GA **137**
33. PET KRUHOVA I DVIJE RIBICE **141**
34. STARAC KOJI JE ZASADIO NADU **137**

MALENI 151

35. IGRA SKRIVAČA **152**
36. POGLEDAJ, TAMO GORE JE SUNCE **156**
37. »SAKRAMENT PRIJATELJSTVA« **159**
38. PRONAĆI SVOJ PUT **163**
39. ZAGRLJAJ **168**
40. OBNOVA RAZRUŠENA GRADA **174**
41. U SJENI KRIŽA **178**
42. SUSRET KOJI SE (NIJE) DOGODIO **181**
43. UZMITE I JEDITE OD OVOGA SVI **185**

- 44. TI DA ĆEŠ DOĆI K MENI? **190**
- 45. BIT ĆE SVE DOBRO **196**
- 46. DOĐITE, BLAGOSLOVLJENI OCA MOJEGA **201**
- 47. TI SI UISTINU MOJ PRIJATELJ **206**
- 48. LAZAROV GROB JE PRAZAN! **210**
- 49. NA PUTU ZA EMAUS **213**
- 50. ZAGRLJAJ MALENIH **214**

POGOVOR 218

